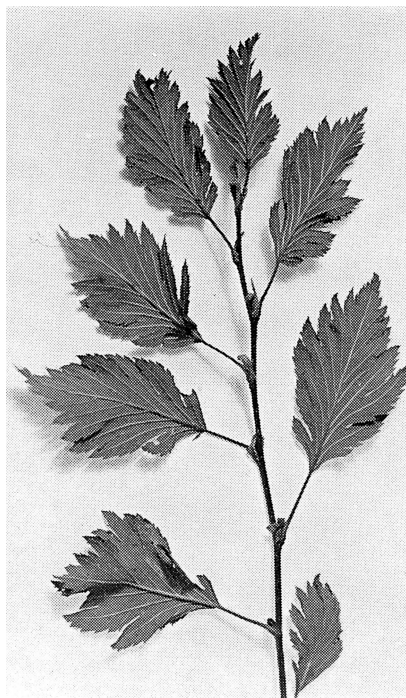

*Kvist av flikbladig al
från Svenbacken, Björka.*

(Alnus incana f. semipinnata)

Foto: Hj. Larsson.

Nya växter på Sollerön

Botaniska meddelanden

Sedan Solleröfloran skrevs 1966 har en del nyheter inkommit och nya rön gjorts inom socknens växtvärld. För att börja med den unika gråalen med flikiga blad från Svenbacken ovanför Björka fäbod så döpte prof. Nils Hylander denna form till *Alnus incana f. semipinnata*. I sin publikation om "Flikbladiga former av klibbal och gråal" (Uppsala 1957) skriver han om nämnda träd med ursprung från Sollerö bl. a. "—har jag haft tillfälle att studera på ett vackert, levande exemplar som från originalfyndorten flyttats till en Uppsalaträdgård ——— och nu finns i Uppsala botaniska trädgård. I mitt tycke är denna form en av de allra vackraste bland alla

*Flikbladig al från Bälter
Anders gård, Sollerön.*

incana-former på grund av elegansen i bladverkets form såväl som färg, denna är på översidan blankt mörkgrön, och både färgen och formen påminna på ett rätt förbluffande sätt om ett par av de västnorska endemiska Sorbus-småarterna (t. ex. *S. sognensis* och *S. lancifolia*). Medan bladen på skottens nedre del äro m. l. m. djupt men regelbundet parflikiga, äro de högre upp på skotten tydligt "semipinnata", d. v. s. nedtill pardelade med skilda, helt smala och tämligen korta flikar, upptill däremot på var sida parflikiga till ungefär hälften i flikar, som i sin yttre del något täcka varandra men vid basen skiljas genom svaga inbuktningar, vilka åstadkomma att bladskivan — när den hålls mot ljuset — i detta parti verkar perforerad med en rad små hål. Jag kallar formen f. *semipinnata*." Så långt prof. Hylander.

Bälter-Anders som de flesta av oss minns, planterade på sin tid denna flikbladiga al hem till Häradsarvet. Han hade tagit rotskott av originalträdet ovanför Björka. I Kulåra finns även unga exemplar som C. E. Fahlström planterat.

Till botaniska nykomlingar på ön hör den tämligen resliga men vad blommorna beträffar anspråklösa ängsrutan (*Thalictrum flavum*), som upptäcktes vid gamla kapelltomten i fåtal ex. 1972. Den giftiga sprängörten (*Cicuta virosa*) har noterats vid stranden nedom Bråmåbo. Den växer helst i vatten och har saftigt bladverk samt gulaktigt vita små blommor i täta flockar. De uppsvällda och ihålliga rotknölnarna äro särskilt giftiga genom den illaluktande, gulaktiga vätska med krampaktig verkan, som de avsöndrar.

Den tidiga och lilla vårblomman gullpudra (*Chrysosplenium alternifolium*) har nog länge funnits på ön men råkade förbises och utebli vid Solleröfloras tillkomst. Den lyser vackert guldgul i källdrag och våta diken om våren på några få lokaler t. ex. i Gruddbo, Bengtsarvet och vid Läberg.

Den sällsynta dvärgnäckrosen (*Nuphar pumilum*) hör till nykomlingarna och iaktogs för några år sedan norr om brobanken mellan ön och Lerön. Den är mest lik den gula näckrosen men har mindre blommor, ungefär som en stor smörblomma eller en liten kabbeleka.

Inte mindre än tre ”nya” *Campanula*-arter har noterats, av vilka åtminstone en förekommer flerstädes, nämligen knölklocka (*Campanula rapunculoides*). Vid åkerkanter och vägsidor uppträder den särskilt i stor myckenhet vid Klikten, och förökas lätt till ett ogräs. Den är vid blomningen rätt lysande och dekorativ med sina stora, blåviolettera klockor i klasar.

Ännu större och resligare är den sällsynta hässleklockan (*Campanula latifolia*) som växer i något enstaka ex. nära vägen i Gesunda. Den är här vitblommig och kan vara en odlingsrest.

På vallen i norra Flenarna har man observerat stor blåklocka (*Campanula persicifolia*.) Det var 1966 och sporadiskt fanns den där några påföljande år.

Ett par av de oansenligare nyheterna äro gulstarr (*Carex hostiana*) och sjöfräken (*Equisetum fluviatile*).

Minst sagt oansenlig är också landskapets minsta orkidé myggblomster (*Malaxis paludosa*), som upptäcktes rätt talrikt på gungflyn vid Oxtjärn (belägen SV om Mångberg och väster om Norra Fjär-

den). Det var sommaren 1966, och sporadiskt har den uppträtt där även senare.

Växternas artantal har alltså med sannolikhet ökat, även om några arter kanske avtagit eller dött ut. Totalt torde man kunna räkna med minst 465 kärlväxter inom Sollerö socken. Men fortfarande förvånas man över en del vakanser och då främst sjösäven, som är noterad från samtliga dalasocknar utom Sollerö.

Carl Gustav Färje